

DÉLMAGYARORSZÁG

77. évfolyam, 159. szám
1987. július 8., szerda

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Településfejlesztés a külterületen

Beszélgetés Takács János megyei főépítésszel

Minél kevesebb az egy tanya, illetve egy családra jutó föld, annál gondosabb annak megművelése. Régebben a kis földre települt nagy családok munkálódó tagjai fejlett gazdálkodást honosítottak meg a Duna-Tisza-köze homokvidékein. Nem mellőzhető településtörténeti tény, hogy ez a szörvány-rendszerű tanyavilág hatásonként védte termelési kultúráját a futóhomok ellen: a dűlők menti akácfasoraival, azok aljnövényzetével, földterülettel, élőszőlővel, kertekkel. Az aszály ellen nem védte persze, de a szakszerűen trágyázott homoktalaj szárazságtűrő és víztartó képessége több volt a semminél.

Újabb kezd már kiderülni, hogy a tanya termelő emberek nem retrográd szándékkal, a fejlett nagyüzemi termelés akadályozása céljából vonakodnak beköltözni a faluba, hanem mert amit csinálnak, tisztességesen meg tudják élni, és ehhez segíti őket, rajtuk keresztül pedig a gazdaság egészét is. Csak kevesen gondolhatjuk, hogy őket ebben akadályozni kellene, viszont egyre világosabbá válik: az életképes, tehát folyamatosan haszonnal termelő tanya ingatlanokat lehetőség szerint támogatni kell, sőt egyes területeken új tanyákat is érdemes létrehozni. Most nem azokra az áltanyákra gondolok, melyek tulajdonosai benn élnek a városban, tanyájukat csak hét végeken keresik föl aktív pihenés céljából. Most a valódi tanya gondolok, mely otthonként is szolgál a tulajdonosnak és családjának, miközben területén komoly mértékű mezőgazdasági terményt állít elő. Takács János megyei főépítész azt mondja:

— A tanyaépítésnek bizonyos kritériumai vannak. Fontos, hogy a megyei tanács úgy találja, az adott körzetben kifejezett létjogosultsága van a tanya. Mikor találja így? Ha az adott területre a nagyüzemi

mezőgazdasági termelés nem tart igényt, ha az építendő lakásnak és munkahelynek száma a tanya, tehát mezőgazdasági termelést akar folytatni; s ha abban a térségben van alapfokú ellátás, azaz be lehet vásárolni, van iskola, van rendőrség stb. Csongrád megyében tanya szempontból két kategória létezik. Az egyik: az olyan település, ahol építkezni a teljes külterületen lehet (Bordány, Domaszék, Forráskút, Szatymaz, Rúza, Zákányszék, Zsombó, Üllés), a másik pedig, ahol csak a külterület meghatározott részén lehet építkezni, tehát Balástya, Dóc, Csanytelek, Csengele, Kistelek, Mórahalom, Nagymágocs, Opusztaszer, Pusztaszer, Röske, Székutas, Tömörkény, Csongrád, Ásotthalom és végül Öttömös. Az első kategóriába tartozó települések mellett minden további nélkül elkezdhető a tervezés, míg a többi esetben a helyi tanácstól kell érdeklődni a lehetőségek iránt. A szükséges vizsgálatokat a helyi tanácsok megbízásából a Csomitérv végzi, az eredmény pedig a megyei tanács vb-hez kerül.

— Milyen tanyákat építenek az emberek mostanában?

— Igyekezem gyorsan lezárni, hogy emeletes tanya nem építhető.

— Előfordult már ilyen igény is? ... Hány emeletes lett volna a tanya?

— Mindössze egyemeletes. ... Mások meg valószínűleg kisvárosi házat akarnak terveztetni a pusztába. Az ilyen embereknek aztán föl hívják a figyelmet, hogy a tanya-épület kizárólag földszint plusz tetőtér-beépítésű lehet jelenleg. ... Ugyanakkor külföldi melléképületek is emelhetők. Mindez abból következik, hogy a tanya — amellett, hogy kényelmes otthon biztosít — alapvető munkahelyfunkciókat is be kell töltenie. Ennek idején például a tanya fő helyisége a nagyméretű konyha volt.

Ma már más a helyzet. ... Mivel a tanya tulajdonosa általában egy- vagy néhány fele nagy tömegű termék (például paprika, zöldség, gyümölcs, krumpli) előállítására szakosodik, olyan helyiségeket is ki kell képezni, melyek lehetővé teszik az idényszerű rövid idejű, de nagy intenzitású munkákat.

— Mennyibe kerül egy tanya a környéken?

— Ez attól függ...

— Mondjuk egy átlagtanya.

— Ilyen nem nagyon van. ... Egy jól működő tanya alapterülete, ami négytagú család állandó, plusz még néhány ember időszakos elhelyezkedését biztosítani képes 120–150 négyzetméter — ennek építési költsége 1,2–1,5 millió forint. Ennél lehet persze kevesebb és több is, attól függően, hogy milyen segítséggel, kiknek a munkájával épült föl. Ha a baráti társaság, a család segíteni tud, általában kevesebb. Ez persze csak magára a tanyaépületre vonatkozik, a melléképületek nem tartoznak ebbe a költségbe.

— Mennyi föld jár egy tanyához?

— A jelenleg érvényes szabályok szerint legalább 900 négyzetméternyi föld. Ez a terület már lehetővé teszi a biztonságos termelőkultúrát. A földet lehet örökölni, megosztani, sőt, meg is lehet vásárolni. Mostanában zömmel a meglévő tanyatulajdonosok építenek, vagy családon belüli megosztással alakítanak ki újabb „birtoktestet”.

Látható tehát: a tanya fogalma nem azonosítható az azal az építménnyel, aminek falain belül magukra hagyott, idős emberek élnek, míg egy szép napon rájuk nem szakad a tető. Tanyának lenni: életforma, melynek eredményeképpen tíz, száz, összességében sok száz mázsa termény, ennek következtében pedig haszon lesz.

Farkas Csaba

Rizskov Ausztriába látogat

Nyikolaj Rizskov, a Szovunió minisztertanácsának elnöke szerdán 4 napos hivatalos látogatásra Bécsbe érkezik. A látogatás előtt mindkét fél hangsúlyozza a hagyományosan jó, az egyenlőség és a kölcsönös érdekeken alapuló kapcsolatok jelentőségét. A szovjet kormányfő és vendégglóbi — Franz Vranitzky kancellár, Alois Mock alkanellár és külügyminiszter — tárgyalásain helyet kapnak majd az európai politika kérdései, különös tekintettel arra a pozitív szerepre, amelyet Ausztria játszik.

Kádár János és a spanyol uralkodó találkozója

Kádár János, az MSZMP főtitkára, az Elnöki Tanács tagja kedden, a déli órákban találkozott I. János Királlyal, Spanyolország királyával a Parlamentben. A szíves légkörű megbeszélésen megegyezéssel állapították meg, hogy a magyar-spanyol kapcsolatokat rendezzék, és sokoldalú továbbfejlődésük lehetőségei biztosították. Hangsúlyozták, hogy a két különböző társadalmi berendezkedésű ország együttműködésének bővítése nemcsak a népek közötti jobb megértést szolgálja, hanem hozzájárul az európai béke és biztonság ügyének, a bizalom légkörének erősítéséhez, és a pozitív nemzetközi folyamatok kibontakoztatásához.

A találkozón részt vett Németh Károly, az Elnöki Tanács elnöke, valamint Várkonyi Péter külügyminiszter és Francisco Fernandez Ordóñez, a spanyol diplomácia vezetője. (A spanyol király további programjáról a 2. oldalon tudósítunk.)

Új helyen, a centenáriumba emlékezve

Július 10-én nyit a Pécsi Ipari Vásár

Nyitás előtt a Pécsi Ipari Vásár, melyet immár 11. alkalommal rendez meg a Mecsek-Tours. A kiállítás nemcsak Baranya, de egész Dél-Dunántúl kiemelkedő nyári rendezvénye, Szeged mellett a legjelentősebb vidéki termékiállítás. Külön érdekessége, hogy új helyen kerül rá a sor, s hogy megemlékeznek a jövő évben esedékes centenáriumból, ugyanis Pécsen, 1888-ban rendeztek először ipari kiállítást.

A vásár új helyszíne Pécs régi és új városrészeinek találkozási pontja: az ültörház, a sportiskola, a Komarov Gimnázium, a sportcsarnok és a körülöttük levő szabad tér. Itt összesen 6 ezer négyzetméter fedett és 3 ezer 500 négyzetméter szabad terület áll rendelkezésre. A vásáron több mint 200 hazai vállalat és szervezet, továbbá egyénileg és csoportosan összesen 116 kisiparos és kiskereskedő vesz részt. Jelentős a külföldi részvétel, Jugoszláviából 30 cég, az NSZK-ból 18, Finnországból 11, Ausztriából 3 cég lesz jelen, továbbá egy magyar-olasz vegyes vállalat is. A kiállítók száma és a terület nagyjából megegyezik a két évvel ezelőtti rendezett vásár méreteivel.

A hazai kiállítók nagyjából egyharmada — egyharmada baranyai és budapesti, a többiek az ország más részeiből érkeztek. Csongrád megyéből kiállít a Gabonatermesztési Kutatóintézet, a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, a Hungarohemp Kenderfonó és Szövőipari Vállalat, a Szedi Konzervgyár és a Paprikafeldolgozó Vállalat, továbbá a Vorker Vállalatközi Organisations Ipari Szolgáltató Kiszervezet. A legnagyobb számban az élelmiszer-gazdaság, a könnyűipar, az építő- és építőanyag-ipar, a gép- és műszeripar, valamint nagy számban a szolgáltatás képviselteti magát.

Új szín, hogy Pécs legfiatalabb NSZK-beli testvérvárosának, Fellbachnak cégei — viszonyozva a délnémet városban tavaly őszi rendezett baranyai termékiállítás — a külföldiek közül a legnagyobb ki-

mutatva fejlett elektronikai iparúknak termékeit. Létező, hogy Fellbach előszeregettel nevezi magát a borok és a kongresszusok városának, boraikból látványos kompozíciót alkotnak. Szereplésüknek, az ad különleges jelentőséget, hogy Fellbachban és a Stuttgart környéki több sváb város-közben sokan élnek Baranyából elszármazott németek. A vásáron információk iródát nyit a kölni Horizont gazdasági magazin is, sőt, ez alkalommal német nyelven, Ungarn Panorama címmel különkiadványt is megjelentet a magyar cégek ismertetőivel.

Hosszú idő óta másodszer vesznek részt Pécs finn testvérvárosának, Lahtinak cégei. A jugoszlávok viszont hagyományos résztvevői a seregszemlének, lévén, hogy a vásár a határ menti árucseré és gazdasági együttműködés egyik legfontosabb fóruma. A magyar-jugoszláv gazdasági kapcsolatok fejlesztési lehetőségeiről ke-rekasztal-megbeszélést foly-

tatnak, ennek házigazdája a Magyar Kereskedelmi Kamara dél-dunántúli bizottsága, mely több más szakmai megmozdulást is szervez, élénk kamarai tevékenységet fejt majd ki.

Jóllehet a vásár mai formájában és hivatásával 1969-ben indult el, valójában azonban a Pécsi Ipari Vásárok előzményei dokumentálhatóan a múlt századba nyúlnak vissza. Az első ipari kiállítást 1888-ban rendezték, jövőre tehát 100 éves a Pécsi Ipari Vásár. A centenáriumból — lévén, hogy jövőre nem lesz PIV — az idén emlékeznek meg. A vásárok történetéről színes kiadványt jelentettek meg, a korabeli dokumentumokból kiállítást rendeztek, kiadták továbbá másolatban az 1888. évi kiállítás bronzplakettjét.

A vásár július 10–19. között zajlik, a MAV erre az időre az egész ország területéről 33 százalékos utazási kedvezményt biztosít. A rendezők az idén is 100 ezer látogatót várnak.

Miklósvári Zoltán

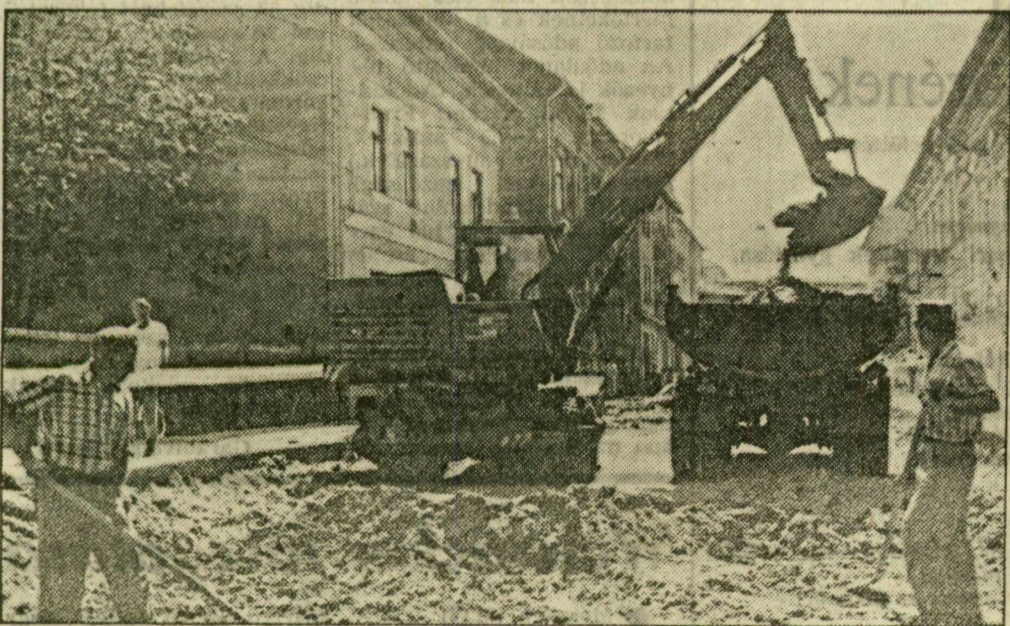
Már a másodvetésekhez készülnek

A földekről legkorábban lekerülő növények — a zöldborsó, a repe, a rozs és az őszi árpa — helyére a gazdaságok más növények magját vetik el a nyáron, gyarapítva a téli takarmányokat. Az igényeknek megfelelő ellátást ígér a tarló- és a másodvetésekhez. A szaporítóanyagokat folyamatosan szállítják a mezőgazdasági nagyüzemekbe, így, ha az idő kedvez, a betakarítást és a talajmunkákat követően megkezdődhet a vetés.

A gazdaságok az idén is a silókukoricát szánják másodvetésnek a legnagyobb területre. A vállalat mintegy negyven, rövid tenyészidejű hibrid kukorica vetőmagját ajánlja; a készlet két-háromszorosa a tavalyinak. Mintegy 650-700 tonna kukorica-vetőmag forgalma-

zásával számolnak, amely csaknem harmincezer hektárra elegendő.

Az egyéb, úgynevezett gazdasági magvak egy részét a tavasszal elvetett szaporítóanyagokkal együtt már megvásárolták a gazdaságok, ez azonban — a felmérések szerint — nem lesz elegendő a másodvetésekhez. Mivel az időjárás két-három héttel késleltette a korán betakarított növények érését, a termelők egy része a szokásosnál később adta fel a megrendeléseket. Az igényeket azonban ennek ellenére kielégítik. Lesz elegendő takarmányrepe, muhar, szudáni fű, olajretek, valamint napraforgómag. A vetőmag vállalatnál azt is elmondották, hogy jó ellátást biztosítanak, az utólag kért mennyiséget a megrendelés után napokon belül leszállítják.

Schmidt Andrea felvétel

ÚJ ÚTON JOBBAN JÁR. Tavasz óta nincs közúti forgalom a Mikszáth Kálmán utcában. Az arra járók, az ott lakók csetlő-botlón juthatnak el — egyelőre — kitűzött céljukhoz. Az átalakítás befejezése viszont mindenkit megnyugtat majd. A Dé-gáz dolgozói péntekre minden munkát be-

fejeznek. A közútépítő vállalat most az út betonozásához szükséges előkészítést végzi. Az útszakasz — a Nagykörúttól a Lenin körútig — tervek szerint szeptemberig elkészül. Jó hír a kerekezőknek, lesz ke-rekparút is. A gyalogjárók pedig hangulatos kockaburkolaton koptathatják cipőjüket.